

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

НАУКА ТА ОСВІТА В ДОСЛІДЖЕННЯХ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Матеріали

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
для студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених**

14 травня 2020 року

**Харків
2020**

ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ДИСГРАФІЇ

Пастушенко Д.О.

магістр природничого факультету

Туренко Н.М.

науковий керівник, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної педагогіки,

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Педагоги початкових класів відмічають зростання кількості дітей молодшого шкільного віку з порушеннями писемного мовлення. До порушень писемного мовлення належать дисграфія та дислексія. За ствердженням видатних науковців Л. Виготського, Д. Ельконіна, Б. Ананьєва та ін. навички читання та письма є основними для повноцінного розвитку дитини, для успішного навчання в школі, для подальшого отримання знань і вмінь та загального розвитку. Порушення писемного мовлення негативно впливає не тільки на процес навчання, засвоєння орфографічних правил, а ще й на процес адаптації, психічного розвитку дитини, формування її особистості. Саме тому проблема важлива та актуальна в усіх аспектах.

Сучасні дослідження О. Корнєв, Т. Пічугіна, Ю. Коломієць, Н. Голуб вказують на збільшення кількості дітей, які стикаються з ускладненнями у формуванні навичок писемного мовлення. Відсоток порушення писемного мовлення в дітей молодшого шкільного віку постійно змінюється. О. Корнєв свідчить, що в 1997 році кількість дітей становила 6-7 % від загальної кількості, а вже у 2001 році Т. Пічугіна вказує про збільшення захворюваності 3-15 % [4]. Поширення дислексії та дисграфії залежить від статі дитини. Недоліки писемного мовлення у хлопців виявляють у 4,5 рази частіше, ніж у дівчат. За даними науковців поширеність дисграфії залежить від складності правопису. В англomовних країнах цей показник перевищує 10-15 % [4].

За останніми дослідженнями Ю. Коломієць та О. Ніжинською кількість дітей із дисграфією у молодших класах загальноосвітньої школи сягає 31,8 % [1].

Визначення поняття дисграфія науковцями розуміється з деякими відмінностями. Так, дисграфію як стійку вибірккову неспроможність опанувати навичками письма за правилами графіки, тобто керуючись фонетичним принципом, попри високий рівень інтелектуального та мовленнєвого розвитку, відсутність тяжких порушень слуху та зору, а також оптимальні умови навчання, характеризує О.М. Корнєв [2]. І.М. Садовникова дисграфію визначає як часткове порушення процесу письма, основним симптомом якого є наявність стійких помилок, які не пов'язані зі зниженням інтелектуального розвитку, а також з порушеннями слухового та зорового аналізатора [5].

Науковцями було запропоновано декілька класифікацій дисграфій на основі вивчення різноманітних механізмів порушення. О.А. Токарева класифікує порушення писемного мовлення (дисграфію) з урахування психічних функцій і роботи аналізаторів. Виділяє наступні різновиди: акустичну, оптичну, моторну. Сучасне вивчення писемного мовлення говорить проте, що види дисграфії на основі порушень аналізаторів є недостатньо аргументованими. Найбільш точною буде класифікація, яку запропонувала Р.І. Лалаєва. За основу було взято не сформовані операції процесу письма. Вона виділяє п'ять видів дисграфій: артикуляторно-акустичну, аграматичну, оптичну, дисграфію на основі порушень фонемного розпізнавання (акустична) та дисграфію на основі різних форм порушення мовного аналізу та синтезу.

Артикуляторно-акустична дисграфія характеризується неправильною звуковимовою під час письма, тобто дитина пише так, як вимовляє. Симптомами артикуляторно-акустичної дисграфії є заміна та пропуск літер. Це відбувається тому, що не сформовані чіткі кінестичні образи букв.

Аграматична дисграфія описана в наукових працях Р.Є. Левіної, Р.І. Лалаєвої, І.К. Колпоковської. Вона характеризується порушенням граматичної будови мови. Така дисграфія може спостерігатися у словах, словосполученнях, реченнях і тексту. У словах порушується морфологічна структура, тобто заміна префіксів, суфіксів. Для аграматичної дисграфії

характерні труднощі під час складання речення, пропуски членів речення, порушення послідовності слів в реченні. Оптична дисграфія характеризується несформованим зоровим гнозисом, порушенням просторових уявлень та спотворенням графічного написання літер.

В основі акустичної дисграфії лежить порушення слухової диференціації звуків мови. Діти правильно вимовляють, але пишуть з помилками. Для дисграфії на основі порушень фонемного розпізнавання характерним є заміна шиплячих, свистячих, дзвінких, глухих, навіть, наголошених звуків.

Порушення письма внаслідок несформованого фонетичного аналізу і синтезу представлені в роботах Н.А. Нікашиної, Д.І. Орлової, Р.Є. Левіної, Г.В. Чиркиної. Симптомами даної дисграфії є: злите написання слів з прийменниками, окреме написання префікса та кореня слова, перестановка складів та літер, пропуски та додавання голосних звуків. Для того, щоб правильно опанувати процес письма необхідно, щоб фонематичний аналіз був сформований у дитини не тільки в зовнішньому, а й у внутрішньому плані.

Аналіз психолого-педагогічної та спеціальної літератури показав, що сьогодні існує декілька підходів до розуміння поняття дисграфія. В основу класифікацій покладено різні підходи, критерії. Найбільш уживаною є класифікація Р. Лалаєвої, якою переважно користуються сьогодні.

Список використаних джерел

1. Коломієць Ю. В. Особливості порушень писемного мовлення у молодших школярів загальноосвітніх шкіл [Електронний ресурс]. Режим доступу:

http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/23074/1/Kolomiiets_Nizhynska.pdf

(дата звернення 10.04.2020).

2. Корнев А.Н. Нарушения чтения и письма у детей: Учебно-методическое пособие СПб.: МиМ, 1997. 286 с.

3. Лалаева Р.И., Венедиктова Л.В. Диагностика и коррекция нарушений чтения и письма у младших школьников. Санкт Петербург, 2001.

4. Логопедія. Підручник / За ред. М.К.Шеремет. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 376 с.

5. Садовникова И.Н. Нарушения письменной речи и их преодоление у младших школьников. Москва: Владос, 1997. 256 с.

ЗНАЧЕННЯ МУЗИЧНИХ ІГОР ДЛЯ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Пачева Ю.Е.

студентка факультету дошкільної освіти,

Чернявська М.В.

науковий керівник, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і технологій дошкільної освіти,

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Музичні ігри відіграють велику роль у вихованні й навчанні дошкільників, розвитку в них музичних здібностей, естетичного сприймання та смаку. Рухаючись під музику, діти прислуховуються до неї, сприймають її характер, розвиток її образів. У них формуються вміння і навички поєднувати свої рухи з характером музики, що сприяє поглибленню їх відчуттів у процесі сприймання музичного матеріалу та покращенню якості рухів.

У ході музичних ігор створюються умови для вияву ініціативи кожної дитини, її винахідливості, розвитку індивідуальних здібностей. Особливо це стосується тих ігор, у яких діти виконують індивідуальні ролі з певними завданнями. У процесі музичного виховання у закладах дошкільної освіти використовуються різноманітні ігри, які складаються з основних видів рухів – ходьба, біг, стрибки. Завдяки певній тематиці гри і різноманітному характеру музики, яка її супроводжує, рухи набувають відповідного характеру. Виразне виконання музичних ігор вимагає від дітей певних умінь і здібностей. Добираючи музичну гру, слід звертати увагу на її доступність дитячому сприйманню, наявність виховної тематики, цікавого сюжету. Підвищенню інтересу у дітей до музичних ігор сприятиме забезпечення дошкільників

Павлюк М. П.	
Розвиток лідерських якостей дітей дошкільного віку в творчих іграх....	244
Парфьонова О. В.	
Навчання майбутніх швейників автоматизованому вишиванню.....	246
Пастушенко Д. О.	
До питання класифікації дисграфії.....	249
Пачева Ю. Е.	
Значення музичних ігор для розвитку дітей дошкільного віку.....	252
Пей Чжиюн	
Реформування вищої освіти у КНР на стиці ХХ та ХХІ ст.....	254
Перевознюк В. В.	
Місце і роль самоосвітньої компетентності в процесі підготовки майбутніх учителів англійської мови у Великій Британії.....	257
Петренко А. А.	
Фізична підготовка студентів економічних спеціальностей в умовах університету.....	259
Петюренко О. В.	
Дитячий фольклор як засіб музично-естетичного розвитку молодших школярів.....	260
Пилипенко Ю. В.	
Інтегрований підхід у навчанні – шлях до забезпечення всебічного розвитку особистості.....	262
Пісняк Н. О.	
Застосування мультимедійних засобів у роботі з дітьми, які мають особливості в навчанні.....	265
Повелиця Я. С.	
The Concept of Gender Differences that Influences Language Learning.....	267
Поливанюк В. В.	
Проблема формування професійної компетентності майбутніх військових фахівців у науковій літературі.....	268
Полічковська С. В.	
Діалогічні вміння дітей старшого дошкільного віку в іграх за сюжетами художніх творів.....	270
Проданова О.М.	
Мотиваційні ресурси особистості у подоланні стресу.....	273
Прокопенко І. А.	
Голос як інструмент ефективної організації фасилітаційної взаємодії вчителя і учня.....	275
Прокоф'єва Л. О.	
Проблема взаємозв'язку когнітивної та емоційної сфер у дітей з легким ступенем розумової відсталості.....	279